

Det foreligger nu som en hel Mængde Bestemmelser, der skulle puttes ind forskellige Steder, og det ender med at give Ministeriet en Bemyndigelse til selv at putte dem ind og trykke Loven op. Jeg fremsætter det ingenlunde som en Bebrejdelse, thi det er ogsaa sket tidligere — næsten alle Former ere brugte her, saa den ene og saa den anden: Tillæg til Lov, Tillægs Tillæg osv. —, men jeg nævner det, fordi jeg forudsætter, at det vilde vinde Tilslutning, om man i Udvalget forsøgte sammen med Ministeren at faa det hele ordnet som en Revision af Loven af 1901, hvorved Overskueligheden vilde lettes.

Jeg skal gøre nogle Bemærkninger om det foreslaaede Omvalgssystem. Hvad der har givet Tanken om Omvalg Vind i Sejlene her i Landet og ogsaa har bragt mig til at slutte mig dertil — allerede i 1905—06 stillede jeg mig velvillig overfor denne Tanke —, er, at det efterhaanden har vist sig, at mange Folketingsmænd sidde paa Mindretal. Man har følt det som en virkelig Indvending, idet vi have været vante til, at det var Flertallet, der skulde beherske Valgene, og at Folketinget skulle være udgaaet af Flertallet. Den Udvikling, vi ere komne ind i, at flere og flere Afgørelser vare Mindretalsafgørelser, har gjort, at man efterhaanden har ønsket, at vi her ligesom i andre Lande skulde ind paa Omvalgssystemet. Dette System har ogsaa sine Vanskeligheder. Jeg gjorde i 1905—06 opmærksom paa disse Vanskeligheder og skal ikke gentage dette her.

Den nuværende Tilstand har den store Mangel, at den ligesom giver de splittende Bestræbelser i Landet mere Ret, end de bør have, ved at en hel Mængde Kredse kunne være repræsenterede af Mindretalskandidater. Jeg tror ikke, man kan sige om Nordmændene, at de ere haardere Halse og mere stridbare end de andre Skandinaver — i alt Fald ikke synderligt. Det er nemlig et Særkende for alle de nordiske Folk, at vi holde paa Individets Ret til det yderste. Det er vel noget, der hænger sammen med hele det Levesæt, som har været herskende i disse Lande i gammel Tid, da enhver selvstændig ung Mand drog ud og førte Krig med hele Verden. Det er vel noget af det, der gaar igen i os alle endnu, naar vi holde saa stærkt paa Individets Ret. Det kan have sine Goder, og det kan have sine Vanskeligheder.

Men hvor et helt Folk skal repræsenteres ved Valg, kan det ikke gaa til paa den Maade, at hver faar sin Villie sat

igennem, men Villierne maa bøjes sammen, naar man skal opnaa Resultater, og den Bestræbelse, der er i vort Folk til at splitte sig mere og mere, skulde man ikke gerne række Haanden — i alt Fald paa disse Omraader —, jeg ved ikke, om man skal gøre det paa noget, men her er det da rent forkert at gøre det. Tværtimod skulde vi arbejde hen til, at der mere og mere kunde foregaa en Samling, saaledes at de store Ideer, som bevæge et Folk, kunne repræsenteres her inde og brydes imod hverandre. Laver man et System, hvor enhver lille Bevægelse kan faa sin Aktie, hvor en kommer som Afholdsmand, en anden med et særlig interessant Skolespørgsmaal, og saa fremdeles, hvor hver møder med sit og kæmper for sit her inde, ville vi faa saa splittede Forhold som muligt. Derfor skulde vi, hvis det er muligt, ordne vore Valgforhold saaledes, at de samlende Tanker, de samlende Bestræbelser kunde vinde mere og mere frem.

Dette Maal naar man imidlertid ikke ved den Omvalgsordning, her er foreslaaet. Thi hvad er det, her foreslaas? Her foreslaas i Virkeligheden ikke andet end Prøvevalg og endeligt Valg, et Prøvevalg, hvor man skal have en Valgdag, og et endeligt Valg, hvor man ingen Valgdag skal have. Hvad vi skulle med en Valgdag, forstaar jeg ikke, naar man vil have Kommuneafstemning ved de endelige Valg. Jeg anerkender Ministerens smukke Ord om Valgdagen. Jeg holder ogsaa meget af Valgdagen, men vi have allerede givet Valgdagen et Skaar, da vi indførte hemmelig Afstemning og gav Afkald paa Kaaringen. Det tog allerede en hel Del af Stemningens Blomst bort fra Valgdagen. Og naar vi nu ville indføre den Ordning, at Afgørelsen i Virkeligheden ikke skal ligge paa Valgdagen — det vil sige, det vil den komme til i Ringkøbing og enkelte saadanne Steder, men i det øvrige Land sker Afgørelsen for Fremtiden ikke paa Valgdagen, men ude i Kommunerne ved det endelige Valg —, saa maa vi hellere give Slip paa Valgdagen med det samme. Det bliver i Virkeligheden, som sagt, kun et Prøvevalg, man foretager, thi naar man kan opstille saa mange Kandidater, man vil, første Gang, og ogsaa saa mange, man vil, anden Gang, ser jeg ikke, at man har nogen Fornøjelse af Omvalget, thi saa kan det hælde, at man netop faar Mindretalskandidater valgte alle Vegne — Ringkøbing naturligvis altid undtagen —, og det vil man sandsynligvis faa. Man rækker nemlig netop Haanden til alle de splittende Bestræ-